

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare odată pe săptămână.

Un număr 3 lei.

Director: MARIAN SASU.

Prim colaborator: TOMA COCIȘIU

COLABORATORI:

I. Aldea, I. Dobre, A. Duvlea, Eman. Muntean, A. Ocnean, P. Petringenar, I. Plitic, A. Popa, Gh. Spătăceanu, Elena Dr. Stoianovici, N. Borza, I. Raica, Gr. Ursu, T. Trifa, V. Zdrenghea.

ABONAMENT: 150 lei pe an pentru membrii corpului didactic, iar pentru comitele școlare și partice. 180 lei. Redacția și Administrația la biroul Revizoratului școlar — Aiud.

Pedagogie națională.

Problema nu e nouă, dar a rămas ca multe altele în vagul teoriei, de aceea, poate, pentru că nu-i arde nimeni de pedagogie națională, cu toate că naționalismul e în sufletele noastre atât de accentuat. Problema nu se rezolvă, nu pentru că nu am fi naționaliști, ci pentru răul obiceiului ce l'am însușit de a lua dela alții și luăm și imităm, o miniatură caricaturală, chiar și aceea ce avem, ignorăm *isvorul* strămoșesc ca să căutăm *sursa* franceză, de o pildă.

Nu mă gândesc la aceea, ca pedegogii noștri să facă cercetări cu renume mondial, ceace nu-i exclus, ci să se caute calitatea și posibilitățile inteligenței specific românești și pe temeiul acestor considerațiuni să se facă o pedagogie națională și un învățământ românesc.

Istoria învățământului nostru va atribui o mare greșală aceluia, care a ignorat învățământul din chilioarele mănăstirești, care era al nostru și în loc să-l desvolte a străplântat la noi legislația franceză, germană ori un conglomerat din amândouă și azi, după ani de școală, cultura românească merge rău încât trebuie să ne în-

întoarcem la foștii elevi, să-i numim elevi adulți și să ne ocupăm din nou, să fim siliți să neglijăm pe cei noi, să facem ca un plugar, care nu ară, ci numai scormone pământul.

Să căutăm programele, disciplina de atunci, s'o pornim de acolo, dela primitivitatea de atunci, căci dacă imităm pe francezi, atunci cum rămâne cu imprimarea caracterului din partea aceasta a Europei, în țara noastră, sentinela de ost a latinismului.

Ne dăm seama, că momentul istoric nu este același pentru noi și pentru Francezi, și atunci numai un spirit îngust și întristător de comoditate ne face să imprumutăm de-a gata dela alții și să nu putem face o reformă școlară fără să copiem pe Francezi cu mici și neînsemnate ștersături și adăugiri.

Iată învățământul primar și supraprimar, o clădire cu două etaje de la Francezi și învățământul Sașilor de aici născut și crescut pe aceste plaiuri, cu 8 ani de școală primară. Incepe materia la cl. I și o duce câte puțin și temeinic la cl. VIII.

Manualele didactice au factura franceză, încât dacă vrei să te luminezi asupra învățământului ia cartea franceză și vei cunoaște intenția autorului român.

Spiritul acesta de maimușăreală a păgubet pedagogia națională, care odată trebuie să-și facă apariția la noi și să pue stăpânire pe învățământ.

„Amicul Școalei“ își face o onoare de a publica contribuții la pedagogia națională, acărei surse pot fi: creațiunile populare, literatura, obiceiuri, bune și rele, copilăria, bărbăția, religia, virtuți și păcate, deprinderi de eroism, hrana și îmbrăcămintea, locuința, ocupația, întreaga viață românească.

Și cel mai mic între noi își poate aduce contribuția sa. Hașdău prin învățători și-a cules materialul filologic, dacă nu se ivește un Hașdău pentru pedagogia națională, de ce să nu adunăm noi materialul, din indemnul nostru, ca pe un capital mult folositor.

Toma Cocișiu.

PREFECTURA JUDEȚULUI ALBA

No. 17226/1927. Pref.

Circulară

Către Comisiunea Județeană și de Ocol pentru reforma agrară, Consilieratul Agricol, toți Pretori de plasă și primarii orașelor, Regiunea silvică, Ocoalele silvice, Serviciul de poduri și șosele, Agromii regionali, Compania de jandarmi, Subvizorii școlari, Comitetele școlare, Primăriile și Consiliile comunale și către toți Preoții și Invățătorii români din județul Alba.

Școala primară română din acest județ a fost pentru elementul românesc în totdeauna de o parte scutul de apărare a tezaurului nostru național, reprezentat de limba și cultura noastră românească, de altă parte farul de lumină a progresului pe toate terenele vieții publice și private a satelor. Astfel stând lucrul, chiar și în trecutul nu prea îndepărtat, prezentul — carele ni s'a dăruit de Pronia Divină dreaptă și înțeleaptă în cârmuirea destinelor unui neam, prin jertfa vărsării de sânge a tuturor eroilor și martirilor cari ne-au făcut fericiți trăitori în lumina libertății, — ne impune datoria de a sta la înălțimea chemării noastre de buni Români și luminați patrioți, atunci când ni se cere aprecierea justă a foloaselor școllei primare și a rosturilor ei în viața poporului. Această sfântă chemare ni se desprinde din îndatorirea noastră de a așeza pe temelii solide și bine definite viitorul nostru. Dacă suntem azăzi stăpâni pe pământul strămoșesc, pe noi înșine, cum și pe dezvoltarea comorilor sufletului nostru, aceasta stăpânire nu poate să fie pentru noi dăinuitoare, decât în cazul când prin lumina minții și inobilarea sufletului generațiilor tinere vom pregăti din ele pe moștenitorii mândrei moșii cucerite cu suprema jertfă a sângelui strămoșesc.

De acest mare adevăr se lasă condus Guvernul Țării care primește expresie în solitudinea cu care domnul Dr. C. Angelescu Ministrul Instrucției Publice, privește problema învățământului primar ca principala condiție de existență a elementului românesc în fericita lui situație de azi.

Deci luminarea poporului întreg și reducerea analfabetismului satelor noastre ni se impune tuturor, ca un imperativ categoric, și hotărâtor, atunci când judecăm criteriile puterilor noastre de stăpânire și de dănuire sub fericita aureolă a libertăților noastre naționale și teritoriale. Cheia acestor criterii o deține școala poporului.

Lumina ei o respiră în primul rând școala primară, la locul unde se cuvine și în măsura care trebuie. Poporul român în totdeauna s-a găsit la înălțimea datoriei sale atunci, când i s-au cerut jertfe pentru a-și asigura posibilitățile de viață și de traiu mai tîcniț și mai rodnic prin realizările minții lui.

Deci această tradiție, care este una cu întreg trecutul nos-

tru, ne impune îndatoriri mari tuturor, pentru a ridica prin ea școala primară română la nivelul unde trebuie să stea, în raport cu însușirile și aptitudinile înăscute generațiilor românești, cari ei i-se încredințează pentru a le face elemente rodnice pentru viață.

Invit deci pe toți cei indicați mai sus, la o sinceră și inimoașă colaborare pe terenul muncii, care ne așteaptă în acest județ, cât privește ridicarea prestigiului învățământului primar și a școlii românești la locul unde n'a putut să stea până acum din cauza vitregiei vremurilor cu cari ne am luptat.

De aceea apelez în numele și în reprezentanța Guvernului la toate eforturile cari pot să fie puse în serviciul acestui ideal, cu cel mai desăvârșit succes, pe care îl dorim cu toții interesul luminării poporului satelor noastre prin școala primară.

Cum ne găsim în preajma începerii unei întinse campanii de muncă pe terenul construcțiilor școlare, cred că nu greșesc dacă anticipez încrederea mea desăvârșită tuturor autorităților mai sus vizate și pe lângă această încredere, cred că găsesc la locul datoriei pe toți cărora le solicit cel mai larg sprijin pentru a se putea ajunge integral scopul preocupărilor noastre și ale Guvernului pe acest teren. Cu aceasta încredere consider de inaugurată epoca întâia a lucrărilor ce avem să săvârșim în anul școlar 1927/28 pe terenul construcțiilor școlii primare.

I. Rog deci călduros pe d-nii judecători însărcinați cu efectuarea reformei agrare și pe d. consilier agricol dimpreună cu agronomii regionali, să binevoiască a da tot concursul lor pentru ca fiecare comună să intre în proprietatea terenurilor de construcție a școlilor primare de stat. Situația financiară de astăzi a Statului român, în raporturile lui cu bisericile românești ori cât de favorabile ar fi, nu permite ca să vedem adăpostit viitorul învățământului primar de grija zilei de mâine cât privește edificiile școlare, cari sunt ale confesiunilor singuratice. Legea Reformei Agrare a fost votată pentru satisfacerea tuturor trebuințelor noastre de Stat, între cari se enumeră și câștigarea terenurilor de construcții școlare, deci apelul nostru la interpretarea cât se poate mai patriotică și mai înțeleaptă, — după împrejurări și locuri, — a articolului 40 din Legea Reformei Agrare, credem că este just și corespunde necesităților timpurilor de azi.

II. Regiunea Silvică prin ocoalele ei o invit și rog să sprijinească opera construcțiilor școlare din acest județ, dând materialul lemnos din pădurile statului conform hotărârii consiliului de Miniștrii, *gratuit*, și făcând toate înlesnirile posibile pentru ca acest material să poată fi utilizat, cu expeditivitatea lipsită de forme și șicane.

III. Serviciul de poduri și șosele, cum și serviciile tehnice de pe lângă primăriile orașelor, au datoria să se intereseze de facerea devizelor și planurilor necesare, cu conștiințiozitatea

exemplară și reclamată de importanța acestor lucrări.

IV D-nii pretori, notarii comunali, primarii, consiliile comunale și comitetele școlare, sunt invitați și li se ordonă sub urmările de a fi orice neglijență laxată în cale disciplinară, ca să trezească dragostea și jertfa locuitorilor comunelor, pentru prestațiile în natură și în bani cât privește desăvârșirea lucrărilor de construcții școlare.

Organele administrative subalterne, trebuie să satisfacă tuturor îndatoririlor lor cât privește învățământul primar cu cea mai deplină conștientiozitate. Nici o transgresiune care mi se va aduce la cunoștință nu va fi trecută cu vederea, nici scutită de sancțiunile imediate și grele, cari fără considerare vor isbi pe cei neglijenți. De aceea mai invit aceste organe ca să dea tot concursul lor oficial directorilor de școale primare, cât privește curățirea localurilor în cursul anului școlar, câștigarea materialului combustibil și incasarea taxelor de amenzi stabilite de comitetele școlare pentru cei ce nu-și trimit copiii la școală. Din caz în caz voiu cerceta personal pe plasă și comune modul cum își satisfac aceste datorii impuse prin legea școlară și ordinul prezent, autoritățile noastre administrative subalterne, față de școala primară și necesitățile ei.

V. Compania de jandarmi prin șefii secțiunilor și posturilor o invit ca să dea tot concursul comitetelor școlare cât privește îndrumarea muncii disciplinate a locuitorilor, acolo unde renitența lor ne-ar impune intervenția organelor jandarmărești.

VI. Toți intelectualii comunei în frunte cu preoțimea ambelor biserici sunt rugați, ca să-și considere de datorie sfântă a activității lor private și publice, sprijinul pe care-l așteaptă dela dânsii școala primară. Sprijinul moral al factorilor intelectuali din comună pe seama acestei opere i-se cuvine fiindcă intelectualitatea omului este datorită în primul rând învățământului primar și deci această legătură sufletească pe care fiecare om luminat și încălzit de binefacerea școlii o are cu această instituție, va trebui să fie impulsul moral al faptelor noastre.

Din nou fac apel la toate consiliile și primăriile comunale ca încă de pe acum să ia toate demersurile pentru strângerea materialelor prin muncă publică de o parte, iar de altă parte prin preliminarea în bugetele anului 1928, a sumelor corespunzătoare începerii lucrărilor de construcții școlare. Ca orientare comunicăm că pentru diferitele edificii să reclamă următoarele materiale de cărămidă, lemn, piatră și var alb.

a) Cărămidă

Pentru o sală de inv. și locuință	55.000	bucăți
" 2 sale " " " "	75.000	"
" 3 " " " " "	110.000	"
" 4 " " " " "	210.000	"

b) Piatră

Pentru o sală și locuință	121 m ³	(15 stj.)
" 2 sale " "	172 "	(22 ")
" 3 " " "	245 "	(31 ")
" 4 " " "	273 "	(35 ")

c) Var alb

Pentru o sală și locuință	30 m ³
" 2 sale " "	47 "
" 3 " " "	68 "
" 4 " " "	114 "

Nisip și prundiș de beton se va aduce prin munca publică atâta cât este de lipsă. Lemnul de construcție se va da din pădurile statului, lemne pentru arderea cărămizilor se cere 2 ma la fiecare miie de cărămidă.

În comunele unde voi constata că localnicii prestează cu abnegațiune și cu tragere de inimă, jertfe și muncă pentru construcția școlael primare, voi interveni în ușurarea muncel lor și eu cu ajutoare acordate dela județ și guvern. Acolo însă unde voi observa o lipsă de interes, nu numai că nu voi acorda sprijinul pe care îl merită lucrarea ce trebuie să o facem, ci voi interveni, **cu autoritatea și puterea locului ce ocup**, în baza legilor în vigoare, ca întreagă construcția să se facă, deși poate mai târziu — dar cu contribuția întreagă a localnicilor. Acest fapt dureros constituie o greutate și pentru mine și pentru comune, deci eu prea bucuros mă lipsesc de el cu nădejdea că vom conlucra împreună toți, la îndeplinirea muncel care ne așteaptă.

Disponem începerea construcțiilor școlare încă în toamna anului curent în următoarele comune:

1. Oieșdea	12. Rîmeț—Olteni	21. Galda de sus
2. Deal	13. " Ripa	22. Tăuți
3. Cioara de Jos	14. " Valea Inzelului	23. Dumitra
4. Ciuruleasa	15. " Cheia	24. Vurpăr
5. Bucium-Izbita	16. Ponor	25. Căptălan
6. Șugag—Sat	17. Vale-Rece și Valea	26. Valea-Dosului
7. " Arți	Bucurului	27. Intregalde—Sat
8. " Mărtinie	18. Valea-Geogelului	28. " Ghioncani
9. " Bărsana	Drevedeni-Butești	29. " Popești
10. " Tău	19. Sohodol—Sat	30. Ighiu
11. " Jidoștina	20. " Vârș	31. Ampoița.

La conferențele de plasă pe cari le voi anunța înainte, sunt invitați prin acest ordin, pe lângă primarii și notarii comunali, toți președinții comitetelor școlare și directorii de școli primare, unde sunt îndatorați să-mi prezinte rapoarte în scris, despre situația învățământului în comună, și despre construcțiile edificior școlare cari intenționează să fie începute, respective sunt în curs de lucrare.

Dat, în Aiud la 15 Sept. 1927.

Prefect:

Dr. Ion Victor Vancea

Partea oficială.

Toate ordinele și circularele, ce se vor publica în partea aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștientios de către cei vizaji.

No. 2600—927.

Vi-se aduce la cunoștință, că în urma intervenției comisiei medicale pentru combaterea paraliziei infantile On. Minister a hotărât ca deschiderea școlaelor primare din întreagă țara să se amâne până la 15 Octomvrie a. c.

Prefectura județului Alba — circulară privitoare la construcțiunile școlare din județ.

No. 2599—1927.

Atragem și noi serios atențiunea domnilor subrezorzi școlari și domnilor învățători precum și a Comitetelor noastre școlare asupra circularei dlui Prefect Dr. I. V. Vancea pe care o publicăm într-alt loc al revistei noastre, invitându-i stăruitor, ca să dea tot concursul posibil pentru înfăptuirea cât mai urgentă a măreței opere de construcțiuni școlare din județul nostru.

No. 747/1927.

Vă comunicăm spre știre circulară Serviciului Sanitar al Județului Alba, privitoare la epidemia paralisiei infantile :

„Având în vedere apariția epidemiei poliomielită (paralisia infantilă) în România, am onoare a Vă ruga să binevoiți a da curs prin organele d'Voastră din subordine următorului comunicat spre știre generală :

„Boala *poliomielită infantilă* luând un caracter epidemic în România care fiind o boală gravă ce atinge copiii cu predilecție la etatea de până la 5—6 ani, având urmări periculoase care lasă copiii infirmi pe toată viață lor.

Sorgintea acestei boale fiind infecțiune cu un microb încă necunoscut care să găsește în mucoasă nasului și a gurei unde persistă timp îndelungat înainte de a infecta întreg organismul, aflându-se persoane de ori ce etate care deși sănătoase, ineseși

incărcate de acești microbi răspândesc inconștient boala în jurul lor, considerând că în mod indirect această boală să poate ușor contracta prin frecventarea localurilor în cari să află sau sa aflat astfel de bolnavi, asemenea prin vehicule; tren, trăsuri cu care întimplător sau transportat acești bolnavi precum și prin atingere cu obiecte cari au fost în contact cu bolnavii și având în vedere că boala să poate propaga și prin insecte mai vărtos muște și stelnite.

Pentru preintimpinarea acestei boale și stângenirea ei se vor observa următoarele măsuri:

1. Se va anunța grabnic serviciul sanitar ori ce caz de inbolnăvire care să începe cu urcări de temperatură (fierbințială) dureri de cap, înțepenire la ceafă, vărsături, slăbiciune generală, paralizii în membre.

2. Nu se va refuza izolarea acestor bolnavi la spital pentru un timp de cea 5 săptămâni.

3. Se va desinfecata locuința rufăria și toate obiectele.

4. Se va clăti gura și nasul copiilor sănătoși zilnic de repește ori cu o soluție de menthol, iperinanganat, apă oxigenată etc.

5. Se va da copiilor intodeauna laptele, legumele și fructele fierte.

6. Nu se va intra în casa unde sunt sau fost bolavi deaceștia, nici în localuri publice cu îngrămădiri de oameni ca: cârciumi, cinematografe, teatre, biserici etc.

7. Se vor urma în general cu strictete toate îndrumările și măsurile ce se vor lua de cătră organele sanitare în cazuri de asemenea inbolnăviri.

Medicul primar al Județului Alba

ss. Dr. ENEA NICOLA.

Revizor școlar: **M. Sasu.**